

Как да опазим нашето културно- историческо наследство, за да го покажем на света и да го предадем на идните поколения?

България се нарежда на трето място по културно- историческо наследство в Европа. Факта че е земя на седем цивилизации помага много за това ни класиране. И именно тук се явява най-голямото ни предизвикателство – съхраняваме не само нашето наследство, но и наследството на света – европейско и световно. Грижата за опазването на това богатство се пада на нашата държава, която може и да е богата на исторически съкровища, но е бедна за тяхното опазване, популяризиране и реставрация.

Проблемът с опазването на културно- историческото ни наследство съществува от много години и е бил повод за обсъждане не един път. Но за съжаление продължава да не се намира решение. През последните години нито една партия не приема културата за приоритет и нито един министър не си е поставил за цел да създаде стратегия за развитие на това наследство. България, може би е единствената страна в света, която не гради политика и стратегия спрямо националните ценности.

Не случайно станахме свидетели на протеста на културните дейци, предизвикан от определен бюджет за опазване на движимото и недвижимо културно наследство.

Факт е че в България няма разработена и приета единна стратегия за опазване на културно- историческото наследство, факт е че бюджета не достига, факт е че съкровищата ни са под постоянни атаки от иманяри и вандали и е факт че не се дава достатъчно гласност на тези проблеми. За съжаление ние като народ приемаме културно- историческото си наследство като даденост, нещо което е било там десетилетия и може би ще бъде там още толкова. Това е и един от най- големите ни проблеми, не оценяваме какво имаме и ако не успеем да го приемем, няма как да успеем да го опазим.

Само по себе си съхранението на културно- историческото наследство е труден и сложен въпрос. Не е лесна да се поддържа баланс между „използване“ и „опазване“, и между „частни“ и „публични“ интереси. Всичко това изисква внимателен и координиран подход. Едно правителство не може само да постигне тези цели. Тук си проличава необходимостта от приноса на публичните, частните и неправителствените организации и общността. Наличието на подобни партньорства може да укрепи една стратегия.

За да успее България да опази наследство си е необходимо на първо място да се изготви и приеме национална стратегия за съхранение, опазване и запознаване с националното културно и историческо наследство. Реално има изградени стратегии, но нито една от тях не е приета на национално ниво, което и обезсмисля съществуването им. Крайно необходимо е и създаването на механизми и съвременни норми за опазване на паметниците на културата, условия и стимули за активизиране на частната инициатива в тази област. Друг похват, който бихме могли да използваме за опазването и популяризирането на културно- историческото ни наследство е развитието на културния туризъм. Реално в България вече съществува културен туризъм, но той е на изключително ниско ниво, а условия за развитие има. Развитието на този вид туризъм би подпомогнал държавата ни да избяга от имиджа на място, предлагащо евтин и масов туризъм. Чрез културния туризъм бихме могли да се превърнем в целогодишна дестинация и този нов имидж би ни направил конкурентноспособни на европейския пазар. На територията на България се крие огромен потенциал за развитие на културен туризъм, ако ние от своя страна се научим да го „опаковаме“ и предлагаме на европейския пазар би ни донесло много позитиви, от това печели държавата, общината, бизнеса и най- вече туризма, а щом има печалби може би ще се намерят и пари за културно- историческото наследство. Трябва да се научим да рекламираме даденостите си, а не алкохолния туризъм.

Как да опазим нашето културно- историческо наследство, за да го покажем на света и да го предадем на идните поколения?

Реално погледнато, за да се развие културен туризъм се изисква много работа, бихме могли да се позовем на чуждестранните практики по този въпрос, но трябва да ги приложим съобразно нашите възможности, защото за съжаление вече нямаме време да догонваме известните европейски дестинации за културен туризъм.

В опитите си да опазим наследството си може да ползваме международния опит в това отношение – този на Италия. Изграждане на специални туристически центрове към общините, организирани професионални, може и на частна практика. тези мерки ще разкрият и редица работни места сред младежи с висше образование. Конкретиката на начинанието би позволила, частният бизнес и най-вече туристическият, пряко да финансира този род дейности, срещу реклама.

България е прекрасна страна, но над нея виси бремето за наследството, което ще оставим на поколенията, ако остане нещо. Всяко едно поколение живее в свое време, със свои ценности, идеали и приоритети, имаме свои традиции, ритуали и отношение към света. Трябва да възпитаваме младите хора на чувство за отговорност и почит към природните и националните ни дадености. Все пак те ще продължат с опазването на културно- историческото ни наследство.

Липсата на информираност на народа също е част от проблема. От особена важност е култивирането на ново отношение към културно-историческите ценности в обществото. Премахване и ограничаване, чрез строги законови мерки, на вандалските прояви към паметници на културата. Все пак ние сме единствената държава, която си построи хотел върху римския амфитеатър в центъра на гр. София.

Темата за реконструкцията на наследството ни също е много наболяла през последните години. Общоприето е че археологическите ни руини са скучни и за да станат привлекателни за нас и чуждестранните ни туристи трябва да бъдат реновирани. Тук се намесва икономическата логика – колкото по голям е един обект, толкова повече туристи би привлякъл. Разбиране, подтикнато от запазените дворци, крепости и т.н. в Западна Европа. Както беше споменато по рано, късно е да се опитваме да догоним Европейските културни паметници. Тази практика само би разрушила това, което сме успели да опазим толкова време. Решенията за реконструкции се вземат непрозрачно, предимно на политическо ниво, без обществен и професионален дебат. Това е още един пример за липса на информираност на обществото. Но все пак през последните години се чуват и нови гласове срещу тази практика. В защита на автентичността се включват нови експертни групи, граждански инициативи, професионални гилдии, академични общности, млади специалисти и студенти. Те показват желание за общи експертни действия, за диалог с държавата с цел преоценка на днешната политика за опазване на културното наследство. Ако българските власти подкрепят тази кауза, съществува възможност за запазването на културно- историческото ни наследство.

Не бива да пропускаме и факта че живеем в модерно общество с напредващи технологии. художествено осветление, информационни системи, мултимедия, а утре – виртуална реалност, холография, все похвати които биха изместили застрояването с цел реставрация и последвало унищожение.

Един от най- ефективните начини да се гарантира съхраняването на културно- историческото наследство е да бъде поверена тази задача на компетентни лица и специализирани екипи, обучени конкретно е тази област.

Как да опазим нашето културно- историческо наследство, за да го покажем на света и да го предадем на идните поколения?

Казано на кратко, за да успеем да опазим нашето културно- историческо наследство, за да го покажем на света и да го предадем на идните поколение, трябва да спазваме няколко стъпки, които не са нито лесни нито елементарни, но само биха ни помогнали с борбата за опазване:

- Изграждане на единна стратегия за опазване на културно- историческото наследство
- Развитие и разширяване на културният туризъм и изграждане на нов имидж на страната
- Развитие на пазара на културно- историческите ценности и стимулиране на дейностите по опазване на културното ни наследство
- Създаване на условия и механизми за предотвратяване на престъпленията, свързани с унищожаването на културни ценности и паметници на културата и с незаконния им износ.
- култивирането на ново отношение към културно-историческите ценности у обществото
- спиране на застрояването на архитектурните забележителности

Съхраняването на културното наследство трябва да е от първостепенно значение за всяка една област. Културните права са неразделна част от правата на човека. Всяко общество трябва да се възползва в тях и да ги обогатява.